

2018

Závěrečná správa

Hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom v obci
Smižany

Závěrečná správa

Hospodárenie s verejnými prostriedkami a nakladanie s majetkom v obci Smižany

PREDKLADÁ

Ing. Karol Mitrík, predseda
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

VEDÚCI KONTROLNEJ AKCIE

Ing. Anna Sováková

Bratislava február 2018

OBSAH

ZOZNAM SKRATIEK A SKRÁTENÝCH POMENOVANÍ	4
ZHRNUTIE	5
1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE	6
2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE	6
3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA	6
3.1 ROZPOČET A ZÁVEREČNÝ ÚČET	6
3.2 DODRŽIAVANIE VŠEOBECNE ZÁVÄZNÝCH PRÁVNÝCH PREDPISOV	6
3.2.1 <i>Poskytovanie dotácií</i>	6
3.2.2 <i>Čerpanie výdavkov</i>	7
3.2.3 <i>Verejné obstarávanie</i>	7
3.2.4 <i>Zverejňovanie</i>	7
3.2.5 <i>Účtovníctvo</i>	8
3.3 VNÚTORNÝ KONTROLNÝ SYSTÉM.....	8
4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU	8
5 TÍM KONTROLÓROV	9
ZÁVER	9
KONTAKT	9

ZOZNAM SKRATIEK A SKRÁTENÝCH POMENOVANÍ

SKRATKA / SKRÁTENÉ POMENOVANIE	VÝZNAM
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
obec	Obec Smižany
zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy	Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy	Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o slobodnom prístupe k informáciám	Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
zákon o účtovníctve	Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
zákon o verejnom obstarávaní	Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
ZoD	Zmluva o dielo
ZŠ Smižany / základná škola	Základná škola, Komenského 3, Smižany

ZHRNUTIE

NKÚ SR vykonal mimoriadnu kontrolu, ktorá bola zaradená do plánu kontrolnej činnosti na rok 2017 na základe doručeného podnetu od občanov.

Cieľom kontroly bolo zvýšenie transparentnosti a hospodárnosti pri použití finančných prostriedkov a pri nakladaní s majetkom obce, lepšie využitie verejných prostriedkov a majetku, zvýšenie kvality poskytovaných verejných služieb občanom a poskytnutie odporúčaní na riešenie nedostatkov zistených počas kontroly.

Predmetom kontroly bolo preverenie rozpočtového hospodárenia, výsledkov hospodárenia, dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce, ako aj vnútorný kontrolný systém.

Kontrola bola vykonaná v obci Smižany a v jej zriadenej organizácii ZŠ Smižany.

Porušenie finančnej disciplíny bolo zistené v obci Smižany v sume 1 450,61 eur, a to v dôsledku nedodržania ustanoveného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami, poskytnutými z rozpočtu obce formou preddavku na dotácie.

Kontrola poukázala na formálne vykonanú predbežnú, resp. základnú finančnú kontrolu pri čerpaní verejných prostriedkov. Jedným zo slabých miest v činnosti obidvoch kontrolovaných subjektov bolo nedodržiavanie postupu pri zadávaní zákaziek na dodanie tovarov, služieb a stavebných prác.

Nedostatky pri aplikácii zákona o verejnom obstarávaní vyplývali z nevykonania verejného obstarávania, z uzatvorenia zmlúv na dobu neurčitú, z neurčenia predpokladanej hodnoty zákazky a z nezverejnenia súhrnných správ.

Obec Smižany nesprávne účtovala o majetku vytvorenom vlastnou činnosťou.

V obidvoch kontrolovaných subjektoch boli preverením dokumentácie, z vykonaných inventarizácií, zistené nedostatky. Tieto vyplývali z neposúdenia reálnosti ocenenia majetku, z nevykonania úpravy stavu majetku zisteného pri inventúre o prírastky a úbytky ku dňu účtovnej závierky, z absencie náležitosti inventúrnych súpisov v zmysle zákona o účtovníctve.

Nedostatky boli zistené aj pri povinnostiach, ktoré vyplývajú pre kontrolované subjekty, ako povinné osoby, zo zákona o slobodnom prístupe k informáciám.

1 CIEĽ KONTROLNEJ AKCIE

Preverenie dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s finančnými prostriedkami a nakladaní s majetkom v rámci plnenia úloh má prispieť: k zvýšeniu transparentnosti a hospodárnosti pri použití finančných prostriedkov a pri nakladaní s majetkom obce;

k lepšiemu využitiu verejných prostriedkov a majetku, k zvýšeniu kvality poskytovaných verejných služieb občanom. Cieľom bolo aj poskytnutie odporúčaní na riešenie nedostatkov zistených počas kontroly.

Účel kontrolnej akcie: preverenie súladu so všeobecne záväznými právnymi predpismi pri hospodárení s finančnými prostriedkami a pri nakladaní s majetkom obce na základe doručených informácií a poznatkov od občanov.

Predmet kontroly v obci: rozpočet, záverečný účet, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce a úroveň vnútorného kontrolného systému.

Predmet kontroly v základnej škole: dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom.

2 RÁMEC KONTROLNEJ AKCIE

Kontrolovanými subjektmi boli obec Smižany a Základná škola v zriaďovateľskej pôsobnosti obce. Kontrolovaným obdobím boli roky 2015 a 2016. Pre potreby objektívneho zhodnotenia kontrolovaných skutočností aj obdobie súvisiace so získanými informáciami, poznatkami a odporúčaniami doručenými NKÚ SR.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom o NKÚ SR a so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií, ako kontrola súladu.

Právnym rámcom boli všeobecne záväzné právne predpisy súvisiace so skutočnosťami uvedenými v doručenom podnete.

Pri kontrole boli použité tieto techniky a postupy: štúdium vnútorných predpisov, pozorovanie, rozhovory so zamestnancami, fyzická obhliadka, preskúvanie relevantných dokladov, analytické postupy a prepočty.

Kontrolou bol preverený proces rozpočtového hospodárenia pri zostavovaní rozpočtu, vykonávaní jeho zmien a vykazovaní údajov o rozpočtovom hospodárení v záverečnom účte za roky 2015 a 2016. Ďalej bola kontrola zameraná na vedenie účtovníctva, na nakladanie s majetkom, na plnenie povinností vyplývajúcich zo zverejňovania povinných informácií a v neposlednej rade na proces obstarávania tovarov, služieb a stavebných prác.

3 ZISTENIA A ODPORÚČANIA

3.1 ROZPOČET A ZÁVEREČNÝ ÚČET

Rozpočty obce Smižany na rok 2015 a na rok 2016 vychádzali z viacročných rozpočtov, z určeného podielu na výnosoch daní v správe štátu a zo schválených finančných vzťahov ŠR. V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a ďalších súvisiacich predpisov boli rozpočty zostavené s uplatnením viacročného a programového rozpočtovania.

V roku 2015, do schválenia rozpočtu, obec hospodárila v rozpočtovom provizóriu. Pre rok 2016 mala obec rozpočet schválený k 31. decembru 2015.

Obec Smižany, vrátane rozpočtových organizácií vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, hospodárila v roku 2015 s rozpočtovými príjmami v sume 6 570 tis. eur, s výdavkami v sume 6 404 tis. eur. V roku 2016 obec hospodárila s príjmami v sume 5 497 tis. eur a s výdavkami v sume 5 276 tis. eur.

Prevereními procesu zostavenia, schvaľovania, úprav a sledovania rozpočtu neboli zistené nedostatky. Nedostatky neboli zistené ani pri spracovaní údajov o rozpočtovom hospodárení do záverečného účtu, ktorý v oboch rokoch obsahoval zákonom stanovené údaje a náležitosti.

3.2 DODRŽIAVANIE VŠEOBECNE ZÁVÄZNYCH PRÁVNÝCH PREDPISOV

Kontrola bola zameraná na čerpanie finančných prostriedkov, na ktoré bolo poukázané v informácii predloženej NKÚ SR, a to na financovanie investičných akcií, opráv a údržby, a na poskytnutie dotácií z rozpočtu obce.

Spolu boli preverené finančné prostriedky v sume 367 tis. eur.

3.2.1 Poskytovanie dotácií

Prevereními výdavkov poskytnutých z rozpočtu obce bolo zistené poskytnutie preddavku na prevádzku športového klubu pred schválením rozpočtu obce Smižany

a podpísaním zmluvy o poskytnutí dotácie. Poskytnutie preddavku počas rozpočtového provizória malo za následok nedodržanie ustanoveného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami a tým porušenie finančnej disciplíny v sume 1 450,61 eur.

V súlade s povinnosťami ustanovenými v zákone o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy nekonala obec Smižany pri poskytovaní dotácií aj tým, že v zmluve o poskytnutí dotácie športovému klubu napriek účelovému určeniu výdavkov umožnila zmenu účelu medzi výdavkami, čím nebola dodržaná záväznosť uskutočnených plánovaných aktivít.

3.2.2 Čerpanie výdavkov

Kontrolou čerpania výdavkov súvisiacich s investičnou výstavbou bolo v troch prípadoch zistené, že obec nevyhotovila dodatky k ZoD na práce vykonané vo väčšom rozsahu, ako boli pôvodne dohodnuté. V dôsledku toho uhradila dodávateľom vyššie fakturované ceny v porovnaní so zmluvne dohodnutými: pri rekonštrukcii chodníka o 768,18 eur, pri rozšírení inžinierskych sietí pre IBV – kanalizácia o 714,63 eur, pri dodávke a montáži NN vedenia pre IBV o 597,95 eur.

Podobne postupovala ZŠ Smižany v prípade úhrady za vykonané stavebné práce v škole. Bez zohľadnenia väčšieho rozsahu prác o prekládku elektrického vedenia, demontáž a montáž interaktívnej tabule, uhradila o 322,00 eur vyššiu cenu ako bola pôvodne dohodnutá v objednávke.

V oboch kontrolovaných subjektoch akceptácia navýšenej fakturovanej ceny v porovnaní so zmluvne dohodnutou cenou, bez vyhotovenia dodatku k zmluve a novej objednávky, poukázala na formálny prístup pri vykonaní predbežnej, resp. základnej finančnej kontroly.

3.2.3 Verejné obstarávanie

Postup pre zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, služieb a stavebných prác mala obec upravený v internej smernici.

Nevykonanie verejného obstarávania zo strany obce Smižany bolo zistené v rokoch 2015 a 2016 pri nákupe náradia, potravín, pri dodaní služieb, pri zabezpečení stavebných prác charakteru opráv a bežnej údržby a pri obstaraní projektovej dokumentácie.

V rozpore so zákonom o verejnom obstarávaní konala obec v prípade splnomocnenia dodávateľa na vykonanie verejného obstarávania na dodávku stavebných prác a na výber dodávateľov elektriny a plynu, a to napriek tomu, že na zabezpečenie procesu verejného obstarávania a poradenskej činnosti v oblasti verejného obstarávania mala s iným dodávateľom uzatvorenú rámcovú zmluvu.

Ďalšie kontrolné zistenia v obci Smižany vyplývali z neurčenia hodnoty zákazky a predpokladaného množ-

stva zákazky pri dodávkach potravín, z uzatvorenia rámcových zmlúv na dodávku mäsa a mäsových výrobkov pre školské jedálne na dobu neurčitú a z nezverejnenia súhrnných správ o zákazkách v profile verejného obstarávateľa.

ZŠ Smižany nepostupovala v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, keď:

- neurčila predpokladanú hodnotu zákazky pri obstaraní počítačov,
- uzatvorila rámcovú zmluvu na obdobie štyroch rokov na vykonávanie prípadných stavebných prác a služieb, vrátane opráv a údržby bez vykonania verejného obstarávania,
- nakúpila komodity do školskej jedálne formou zákazky s nízkou hodnotou a následne uzatvorila s dodávateľmi rámcové kúpne zmluvy a kúpne zmluvy na dobu neurčitú,
- uzatvorila na servisné zabezpečenie systémov výpočtovej techniky, servis hardvéru a údržbu softvéru ZoD na dobu neurčitú,
- uzatvorila kúpnu zmluvu na dodávku potravín bez vykonania verejného obstarávania, bez špecifikácie tovaru a bez určenia celkovej ceny predmetu zmluvy,
- nezverejňovala v profile verejného obstarávania raz štvrtročné súhrnné správy o vykonaných obstarávaníach a zákazkách s nízkymi hodnotami.

3.2.4 Zverejňovanie

Neplnenie povinností vyplývajúcich zo zákona o slobodnom prístupe k informáciám bolo zistené v obci Smižany pri vystavovaní a následnom zverejnení objednávok na dodávku stavebných prác a služieb, bez uvedenia predpokladaného, resp. dohodnutého rozsahu prác, ako aj bez ceny za objednané plnenie.

Navyše nedohodnutie ceny v objednávkach neumožnilo porovnať súlad finančnej operácie s rozpočtom obce a poukázalo na formálny prístup k vykonávaniu predbežnej, resp. základnej finančnej kontroly.

Nedohodnutie množstva a ceny sa javí ako riziko pri čerpaní výdavkov a môže viesť k nákupom za nekonkurenčné ceny a tým k porušeniu povinnosti zachovávať hospodárnosť pri použití verejných prostriedkov.

V rozpore so zákonom o slobodnom prístupe k informáciám postupovala ZŠ Smižany, keď nezverejnila na svojej webovej stránke rámcové kúpne zmluvy na dodávky potravinárskych výrobkov.

Ďalej v období od februára do konca augusta 2016 nezverejňovala objednávky a faktúry na nákup komodít do školskej jedálne.

Nedostatky v ZŠ Smižany boli zistené aj pri zverejňovaní objednávok a faktúr na dodávky tovarov, prác a služieb,

a to použitím softvéru, ktorý neobsahoval relevantné údaje o dátume zverejnenia jednotlivých dokumentov.

3.2.5 Účtovníctvo

Obec nesprávne postupovala pri účtovaní majetku vytvorenou vlastnou činnosťou, keď o výdavkoch na nákup materiálu, použitého na rekonštrukciu, účtovala na účte obstarania dlhodobého majetku a triedila ich v rámci kapitálových výdavkov.

Preverení dokumentácie z vykonanej inventarizácie bolo zistené, že obec nevykonala posúdenie opodstatnenosti evidencie investícií, evidovaných od roku 2009, z hľadiska ich možnej realizácie v budúcnosti. Išlo o projektovú dokumentáciu a odbornú stavebnú štúdiu.

Obec ďalej nepostupovala v zmysle zásady opatrnosti, keď k odbornej stavebnej štúdii nevytvorila, na účel zrealizovania majetku evidovaného v účtovníctve, opravnú položku.

Nedodržanie zákonných povinností pri vykonávaní inventarizácie, bolo zistené v obidvoch kontrolovaných subjektoch. Obec Smižany nevykonala úpravu stavu majetku

zisteného pri inventúre k 31. októbru 2016 o prírastky a úbytky od skončenia inventúry ku koncu účtovného obdobia. V subjekte ZŠ Smižany inventúrne súpisy neobsahovali povinné údaje v zmysle zákona o účtovníctve.

3.3 VNÚTORNÝ KONTROLNÝ SYSTÉM

Obec Smižany sa pri hospodárení a nakladaní s majetkom riadila internými predpismi, smericami so zameraním na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami, a na zabezpečenie vykonávania finančnej kontroly v zmysle zákona o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Kontrolou zistené nedostatky poukázali na skutočnosť, že vykonávaná finančná kontrola nebola vo všetkých prípadoch vykonávaná v zmysle internej smernice dôsledne, minimálne pri vstupe do záväzku a pred úhradou finančného záväzku.

ODPORÚČANIA

Na riešenie zistených nedostatkov boli **obci Smižany** zo strany NKÚ SR predložené tri odporúčania:

1. Upraviť; resp. novelizovať VZN na poskytovanie dotácií.
2. Novelizovať smernicu o verejnom obstarávaní.
3. Novelizovať internú smernicu, prehodnotiť a spresniť vystavovanie objednávok tak, aby boli zabezpečené zákonné povinnosti.

Základnej škole NKÚ SR odporučil:

1. zrušiť Smernicu o finančnom riadení a účtovníctve, a vypracovať smernice, v ktorých budú implementované všetky oblasti hospodárenia a nakladanie s verejnými prostriedkami a majetkom,
2. rokovať s dodávateľom softvéru aby sa zabezpečila preukázateľnosť dátumu zverejnenia všetkých povinných informácií.

4 REAKCIA KONTROLOVANÉHO SUBJEKTU

V priebehu kontroly prebiehala s kontrolovanými subjektmi aktívna komunikácia tak v štádiu preverovania a zdokumentovania zistení a nedostatkov, ako aj pri formulovaní kontrolných záverov. Zo strany kontrolovaných subjektov boli niektoré nedostatky odstránené už počas výkonu kontroly.

Výsledky kontroly boli prerokované za obec Smižany so starostom obce, za ZŠ Smižany s jej riaditeľkou.

Ani jeden z kontrolovaných subjektov nevzniesol námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení.

Na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov prijala obec Smižany šesť opatrení a ZŠ Smižany sedem opatrení.

NKÚ SR bude plnenie prijatých opatrení zo strany kontrolovaných subjektov sledovať a vyhodnocovať.

5 TÍM KONTROLÓROV

Kontrola bola vykonaná tromi kontrolórmí, ktorí majú v oblasti územnej samosprávy dlhoročné skúsenosti a disponujú odbornými a profesionálnymi znalosťami.

ZÁVER

Cieľ kontroly bol splnený v stanovenom rozsahu. Za roky 2015 a 2016 boli preverené rozpočty, spracované údaje rozpočtového hospodárenia do záverečného účtu, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s finančnými prostriedkami a nakladaní s majetkom obce. Kontrolovaným subjektom boli predložené odporúčania na riešenie nedostatkov zistených počas kontroly.

V obidvoch kontrolovaných subjektoch poukázala kontrola na porušenie všeobecne záväzných právnych predpisov tak v oblasti čerpania verejných prostriedkov, ako aj v prípadoch nezabezpečenia postupu pri obstarávaní dodávok tovaru, stavebných prác v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. Kontrolou bola zistená aj absencia povinností vyplývajúcich zo zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Nedostatky zistené pri kontrole poukázali na skutočnosť, že predbežná finančná kontrola

nebola vykonávaná dôsledne, a to minimálne pri vstupe do záväzku a pred úhradou finančného záväzku.

Kontrolou boli čiastočne potvrdené informácie doručené NKÚ SR, ktoré sa týkali zverejňovania informácií, uzatvárania zmlúv na dobu neurčitú, či obstarávaní v zmysle zákona o verejnom obstarávaní. NKÚ SR považuje za rizikovú oblasť proces verejného obstarávania.

Z celkového počtu 16 bodov podnetu boli informácie opodstatnené v štyroch prípadoch, čiastočne opodstatnené v deviatich prípadoch a neopodstatnené v troch prípadoch.

Odstránenie nedostatkov na základe prijatých opatrení prispeje k zvýšeniu transparentnosti, hospodárnosti, ako aj k lepšiemu využívaniu verejných prostriedkov a majetku obce.

KONTAKT

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ 02/501 14 911
✉ info@nku.gov.sk

Gestor kontrolnej akcie:
Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Expozitúra Košice
☎ 055/7901101

Obec Smižany
Nám. M. Pajdušáka 1341/50
053 11 Smižany
☎ 053/44 314 83
✉ smizany@smizany.sk

Základná škola Smižany
Komenského ulica 3
053 11 Smižany
☎ 053/415 00 61
✉ info@zssmizany.sk